

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Tiemaksujen selvittämisen motiiveja

Sidosryhmäseminaari

12.6.2012

Tuomo Suvanto

Työryhmän toimeksianto

- Selvittää, kuinka Suomessa tulisi edetä tiemaksujärjestelmien käyttöönotossa pitkällä aikavälillä

eli

Mitkä ovat tiemaksujen käyttöönoton motiivit ja mitä niillä tavoitellaan?

Oleellista

- Tiemaksu ei ole itsessään mikään tavoite, vaan yksi keino toteuttaa liikennepoliittisia tavoitteita

Liikennepoliittisen selonteon linjauksia ¹

- “Liikenteen hinnoittelua kehitetään ohjaamaan ja tehostamaan liikennejärjestelmän käyttöä, parantamaan turvallisuutta ja vähentämään ympäristöhaittoja sekä rahoittamaan liikennejärjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä. Määritellään hinnoittelun pitkän tähtäimen strategia ja sen yhteys mm. liikennejärjestelmän rahoitukseen ja autoilun verotukseen.”
- “Tarvitaan tehokkaampia ja vaikuttavampia keinoja liikennejärjestelmän kehittämiseen.”
- “Tieto- ja viestintäteknologian merkitys kasvun ja tuottavuuden parantamiseksi on ratkaiseva.”

Liikennepoliittisen selonteon linjauksia ²

- “Myös EU-tasolla tavoitteena on kaikkien liikennemuotojen hinnoittelu tasavertaisesti ulkoiset kustannukset sisäistämällä sekä ”käyttäjä maksaa” ja ”saastuttaja maksaa” –periaatteiden ulottamisella eri liikennemuotoihin ja käyttäytymistä negatiivisesti ohjaavien kannustimien poistaminen.”
- EU:n liikennepolitiikan pitkän aikavälin tavoitteena on soveltaa käyttömaksuja kaikkiin ajoneuvoihin koko verkostossa, jotta voitaisiin vastata vähintään infrastruktuurin ylläpitoon, ruuhkautumiseen, ilmansaasteisiin ja meluhaittoihin liittyvistä kustannuksista.

Motiivit

Liikenteen taloudellista ohjausta halutaan lisätä ja nykyistä liikenteen hinnoittelujärjestelmää ei pidetä tähän riittävänä keinona

Taloudellisella ohjauksella halutaan vaikuttaa liikennesuoritteeseen eli tehostaa liikennejärjestelmää, vähentää ympäristöhaittoja ja parantaa turvallisuutta

Liikenteen hinnoittelulla on yhteys liikennejärjestelmän rahoittamiseen

Nykyjärjestelmän kehittämistarpeet

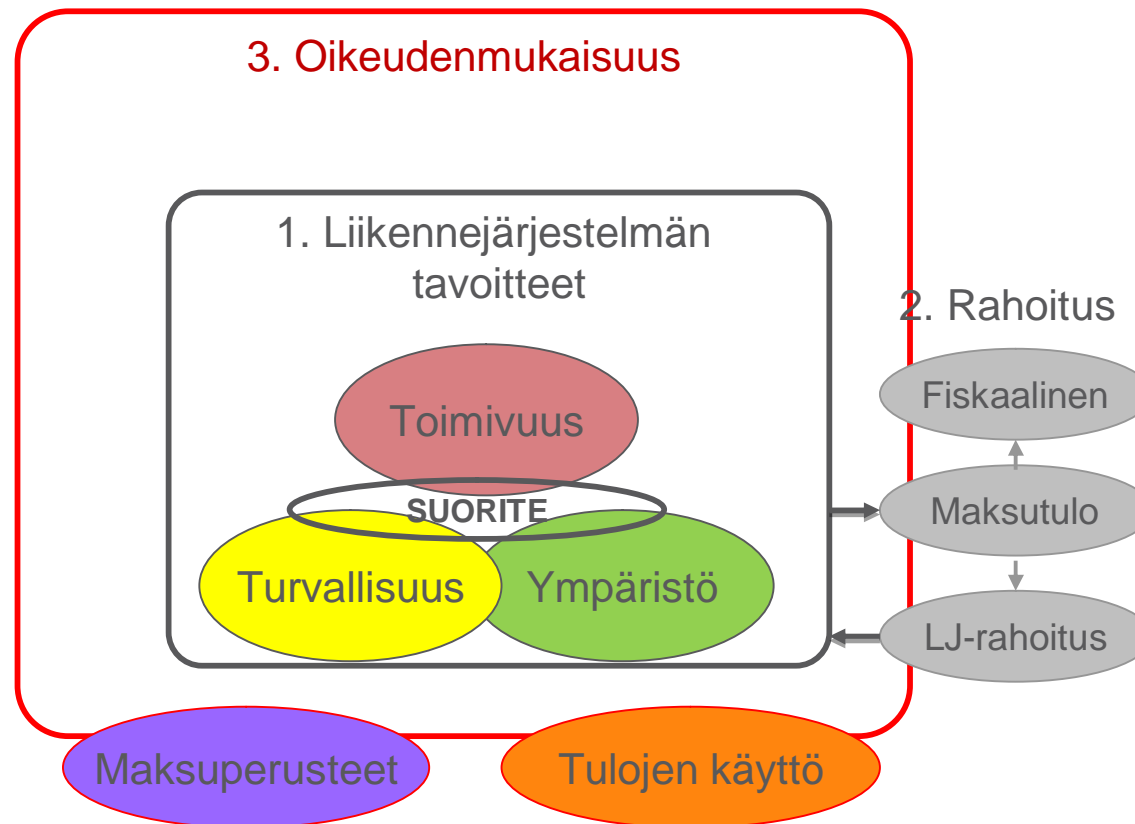
- Nykyisin tieliikenteen verotus kohdistuu sekä ajoneuvon hankintaan, käytettävissä oloon että todelliseen käyttöön (autovero, ajoneuvovero ja polttoainevero)
- Ongelmat taloudellisen ohjauksen kannalta:
  - Nykyinen tieliikenteen verotus on liian karkea järjestelmä liikkumisen ohjaamiseen (kiinteät verot, polttoainevero ei voida kohdentaa paikallisesti)

Tulkinta

- Tehokas taloudellinen ohjaus edellyttää hinnoittelujärjestelmää, joka mahdollistaa maksun kohdistamisen ajan, paikan ja ajoneuvon tyyppiin mukaan (esim. km-maksu)

Operationalisointi

Liikennejärjestelmän tavoitteet

- Liikennejärjestelmän toimivuus
  - liikennejärjestelmän palvelutaso
  - väylien tehokas käyttö ja suoritteiden ohjaaminen
- Liikenteen ympäristöhaittojen vähentäminen
  - ympäristökustannusten sisäistäminen
  - ympäristöhaittojen vähentäminen
- Liikenneturvallisuuden parantaminen

Reunaehdot

- Rahoitus
- Oikeudenmukaisuus

Rahoitus

- Valtion fiskaalisten tarpeiden täyttäminen
- Liikennejärjestelmän (joukkoliikenne, infrastruktuuri) rahoittaminen
- Kapasiteettia lisäävien infrastruktuuri-investointien välttäminen taloudellisen ohjauksen avulla

Oikeudenmukaisuus

- Liikenteen hinnoittelun oikeudenmukaisuuden parantaminen
  - paljon/vähän ajavat
  - maaseutu/kaupunki
  - kotimaiset/ulkomaiset
  - autoilijat/autottomat jne.

Päätelmiä ¹

- Tiemaksujen selvittämisen keskeisenä motiivina on tieliikenteen taloudellisen ohjauksen tehostaminen
- Tehokas taloudellinen ohjaus edellyttää hinnoittelujärjestelmää, joka mahdollistaa maksun kohdistamisen ajan, paikan ja ajoneuvon tyyppiin mukaan (esim. km-maksu)

Päätelmiä 2

- Oikeudenmukaisen ja tehokkaan tiemaksun vaikutuksia tarkastellaan kolmen liikennejärjestelmän keskeisen tavoitteen kautta (toimivuus, ympäristö, turvallisuus)
- Rahoitus ja oikeudenmukaisuus muodostavat reunaehdot tavoitteiden saavuttamiselle